

SUMPPU

Kalastuslaki eduskuntaan - elystä leivotaan ylipappia

Hallitus on antanut esityksensä uudeksi kalastuslaiksi. Eduskunta yrittäneek saada sen valmiiksi näillä valtiopäivillä. Nyt on viimeiset hetket menossa jos haluaa vielä vaikuttaa lain sisältöön. Se tarkoittaa viestin viemistä kansanedustajille.

Uusi laki on tulossa voimaan 2016 ja hyvä niin. Jää onneksi ensi vuosi aikaa valmistautua siihen mitä talven aikana eduskunnassa sitten päätetäänkään. Voimaantulo jo 2015 olisi johtanut kaaokseen.

Uudesta laista on uutisoitu vain makupaloja, lähinnä lupiin ja maksuihin liittyen. Moni tärkeä asia on yhä auki. Lakiesitys on pitkä, siinä taitaa olla 157 sivua. Tässä iltalukemista:

http://www.mmm.fi/attachments/kalariistajaporot/kalastuslainkokonaisuudistus/xvgoQhMOD/141016_hallituksen_esitys.pdf

Varmaan moni asia menee eteenpäin ja päivittyy nykyaikaan, mutta hallituksen esitys sisältää myös monia arveluttavia ehdotuksia. Pohdin tässä vain yhtä asiaa; kajoamista kalavesien omistajien, siis osakaskuntien oikeuteen päättää asioistaan.

Omistusoikeuteen puuttuminen on härskiä

Hallitus esittää lakiin uutta päällystakkia vesialueiden omistajille. Lisäksi pitäisi perustaa neuvottelukuntia tai yhteistyöryhmiä, ja nykyisten kalastusalueiden tilalle ovat tulossa kalatalousalueet. Lisää byrokratiaa, kun jo nykyistäkin mallia on laajalti manattu ja pidetty kalliina.

Lakiehdotus antaa alueellisille elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksille kosolti uutta valtaa päättää asioista ohi vesialueiden omistajien. Se on käsittämätöntä hallintoa. Elystä uhkaa tulla ylipappi ja päällystakki.

Lakia valmistelleet keskeiset virkamiehet osaavat asiansa, sitä en epäile yhtään. He kuitenkin näyttävät naivisti uskovan, että olennaista päätösvallan siirtoa Ely-keskuksiin ei tule tapahtumaan. Ajatus perustunee oletukseen, että vesialueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmista pystytään sopimaan uusilla kalatalousalueilla kaikessa sovussa, eikä Ely-keskuksen tarvitse käyttää ylivaltaansa. Soppii eppäillä.

Kysymys on siis konkreettisesti siitä minkälaista viranomaisen toimiavaltaa Ely-keskus saa kalavesien omistajiin nähden. Toisin sanoen mistä asioista Ely voi päättää ohi omistajien, miten se voi puuttua perustuslailliseen omistusoikeuteen. Ei ihan pikku juttu.

Tätä tulee pohtimaan seuraavaksi eduskunnan perustuslakivaliokunta. Kannattaa ottaa yhteyttä valiokunnan jäseniin ja puolustaa paikallista omistusoikeutta.

Hyvä hallinto - mistä sitä saa

Suomessa puhutaan kovin mieluusti ja kauniisti hyvästä hallinnosta. Päätösvallan siirto järven rannalta Ely-keskuksen toimistoon ei ole hyvää hallintoa. Se on pitkä askel menneisyyteen.

Hyvä hallinto kunnioittaa paikallista osaamista, motivoi ja kannustaa meitä toimijoita. Hyvä hallinto ei jätä itselleen veto-oikeuksia.

Nyt sellainen vaara on olemassa. Yksi syy lienee siinä, että lakiehdotusta kirjoitettaessa jokaisen pykälän kohdalla on jouduttu pohtimaan miten se soveltuu kestävän kalastuksen päätteeseen. Se kun ohjaa koko tätä lainsäädäntötyötä.

Toinen syy tulevaan sekametalisoppaan on kompromissien teko ja varsinkin niiden määrä. Valmisteluvaiheessa annettiin peräti 208 lausuntoa, laki on siis oikea toiveiden tynnyri.

Lainvalmistelun laatu puntarissa

Esimerkiksi ammattikalastajat saivat lakiehdotukseen vaatimuksensa Elyn ylivallasta myydä kalastuslupia osakaskuntien tahdon vastaisesti. On puhuttu vain trooliluvista, mutta jääkö se siihen. Kannattaa tutustua pykälään numero 13. Kaupallisen kalastuksen turvaaminen on toinen lainvalmistelua ohjannut päälinja.

Virkamiehet ovat vielä kovin haluttomia listaamaan mihin muuhun Ely voisi puuttua ohi omistajien.

Nyt mitataan myös suomalaisen lainvalmistelun laatua. Tuoreessa muistissa on valtavan ponnistelun vaatinut kuntauudistus, jossa vasta loppumetreillä todettiin, että hupsista eihän kunnalliseen itsemääräämisoikeuteen voidakaan puuttua. Se juna pysähtyi siihen.

Miten käy kalastuslaissa paikallisen omistusoikeuden kanssa? Toivottavasti perustuslain tulkinta estää lakiehdotukseen nyt kirjatut suunnitelmat.

Kalavesissä on eroja

Vielä yksi huomio. Käyttö- ja hoitosuunnitelmasta on tulossa kalatalousalueen pyhä kirja. En väheksy sen arvoa ja merkitystä. Mutta olen erittäin epäileväinen miten siihen kaikki osapuolet voivat sitoutua ja tuntea sellaisen omakseen. Ja ketkä siihen lopulta saavat sormenjälkensä isossa porukassa.

Miten oikeudenmukainen suunnitelma saadaan aikaiseksi isoille vesialueille, kun niiden sisällä on niin kovin monenlaisia kalavesiä. Yksittäisen osakaskunnan ääni hukkuu auttamatta.

Koko harrastuksesta menee maku jos pahimmat pelot toteutuvat.

Keimo Lehtiniemi

puheenjohtaja